

VU Research Portal

Mijn ouders migreerden om erop vooruit te gaan

Nanhoe, A.C.

2012

document version

Publisher's PDF, also known as Version of record

[Link to publication in VU Research Portal](#)

citation for published version (APA)

Nanhoe, A. C. (2012). *Mijn ouders migreerden om erop vooruit te gaan: Onderwijs en de dynamische habitus Succesbevorderende factoren in de onderwijs carrière van Marokkaanse, Hindostaanse en autochtoon Nederlandse academici uit lagere sociaal-economische milieus in Nederland.* [, Vrije Universiteit Amsterdam]. Garant.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

E-mail address:

vuresearchportal.ub@vu.nl

INHOUD

	PAGINA
1. INLEIDING	11
1.1 Maatschappelijke relevantie	12
1.2 Wetenschappelijke relevantie	14
1.3 Centrale Probleemstelling	16
1.4 Introductie van de hoofdstukken	17
DEEL I: HET ONDERZOEKSKADER	19
2 BOURDIEU'S REPRODUCTIETHEORIE	21
2.1 Habitusontwikkeling in verschillende velden	21
2.2 Economisch kapitaal	23
2.3 Cultureel kapitaal	24
2.4 Sociaal kapitaal	29
2.5 Kritiek op Bourdieu: een beperkte kijk	32
3. ETNISCH-CULTURELE EN GENDERFACTOREN	34
3.1. Cultuur en etnische identiteit	34
3.2. Etnische identiteit en categorisering	36
3.3. Etnische habitus	37
3.4. Genderhabitus	40
4. DE GELEGENHEIDSSTRUCTUUR	43
4.1. Tweehonderd jaar Nederlandse onderwijshistorie	43
4.2. Gelegenheidsstructuur voor allochtone leerlingen	47
4.3. Allochtonen in het onderwijs	51
4.4. Meritocratisch onderwijssysteem	56
5. DEELVRAGEN EN METHODOLOGIE	62
5.1. De werkelijkheid van een subgroep	62
5.2. Deelvragen	63
5.3. Opzet van het onderzoek	66
5.3.1. Selectie van respondenten	69
5.3.2. Werving	72
5.3.3. Dataverzameling	73
5.3.4. Dataverwerking en -analyse	74

DEEL II: LITERATUURVERKENNING	77
6. MAROKKAANSE NEDERLANDERS	79
6.1. Migratiegeschiedenis en de ontvangst in Nederland	79
6.2. Het Marokkaanse onderwijssysteem	81
6.3. Taalbeheersing en bekendheid met de Nederlandse taal	82
6.4. Familieleven en opvoeding in Marokkaanse gezinnen	83
6.5. Succesdefinities en genderverschillen	88
7. HINDOSTAANSE NEDERLANDERS	90
7.1. Migratiegeschiedenis en de ontvangst in Nederland	90
7.2. Surinaamse onderwijshistorie	94
7.3. Bekendheid met de Nederlandse taal	96
7.4. Familieleven en opvoeding in Hindostaanse gezinnen	97
7.5. Succesdefinities en genderverschillen	100
8. AUTOCHTONE NEDERLANDERS	102
8.1. Onderwijspositie van autochtonen uit de lagere klasse	102
8.2. Gezinsleven en opvoeding	103
8.3. Succesdefinities	105
9. ONDERWIJSPRESTATIES VAN MAROKKANEN, SURINAMERS EN AUTOCHTONEN IN BEELD	107
9.1. Hoogst behaalde opleidingsniveau	107
9.2. Academische slagingspercentages	108
9.3. Academische slagingspercentages van de eerste generatie	110
9.4. Slagingspercentages van de eerste generatie naar geslacht	112
10. LITERATUURVERKENNING SAMENGEVAT	116
DEEL III: ONDERZOEKSBEVINDINGEN	123
11. KENMERKEN VAN DE RESPONDENTEN	124
11.1. Marokkaanse respondenten	124
11.2. Hindostaanse respondenten	128
11.3. Autochtone referentiegroep	132
11.4. Samenvatting	133
12. SUCCESFACTOREN BINNEN HET ECONOMISCH KAPITAAL	136
12.1. Economisch kapitaal van Marokkanen	136
12.1.1. Onderwijskosten: vroege verantwoordelijkheden	137
12.1.2. Studiefaciliteiten: leveren tussen norm en behoefte	139

Inhoud

12.2.	Economisch kapitaal van Hindostanen	141
12.2.1.	Onderwijskosten: alle hens aan dek	143
12.2.2.	Studiefaciliteiten: collectief zelfstandig wonen	146
12.3.	Economisch kapitaal van autochtonen	148
12.3.1.	Onderwijskosten: een gedeelde last	149
12.3.2.	Studiefaciliteiten	151
12.4.	Succesbevorderende factoren in het economisch kapitaal	152
12.4.1.	Economisch kapitaal: een kwestie van klasse, gender en etniciteit	152
12.4.2.	Economisch kapitaal in de gelegenheidsstructuur	154
12.4.3.	Implicaties voor het concept economisch kapitaal	156
13.	SUCCESSFACTOREN BINNEN HET CULTUREEL KAPITAAL	158
13.1.	Onderwijskwalificaties in de socialisatie van Marokkanen	158
13.1.1.	Toekomstperspectieven: gender als vertrekpunt	158
13.1.2.	Onderwijsambities	160
13.1.3.	Genderverschillen	164
13.1.4.	Socialisatie in de onderwijsomgeving	171
13.2.	Onderwijskwalificaties in de socialisatie van Hindostanen	174
13.2.1.	Toekomstperspectieven	174
13.2.2.	Onderwijsambities	175
13.2.3.	Genderverschillen: onderwijskwalificaties zijn multifunctioneel	181
13.2.4.	Socialisatie in de onderwijsomgeving	185
13.3.	Plaats van onderwijskwalificaties in de socialisatie van autochtonen	190
13.3.1.	Toekomstperspectieven: zoek je geluk	190
13.3.2.	Onderwijsambities	190
13.3.3.	Genderverschillen in de gang van zaken: tijd reduceert verschillen	193
13.3.4.	Socialisatie in de onderwijsomgeving	195
13.4.	Succesbevorderende factoren in het cultureel kapitaal	200
13.4.1.	De betekenis van onderwijs	200
13.4.2.	Genderverschillen	201
13.4.3.	Het onderwijsniveau dat nagestreefd werd	202
13.4.4.	Veranderingen door socialisatie en integratie	203
14.	SUCCESSFACTOREN BINNEN HET SOCIAAL KAPITAAL	209
14.1.	Sociaal kapitaal van Marokkanen	209
14.1.1.	Familiekring	209
14.1.2.	Netwerken van de respondent	215
14.1.3.	Wijdere omgeving	220
14.2.	Sociaal kapitaal van Hindostanen	221
14.2.1.	Sociaal kapitaal in de familiekring	221
14.2.2.	Netwerk van de respondenten	226

Mijn ouders migreerden om erop vooruit te gaan

14.3.	Sociaal kapitaal van autochtonen	229
14.3.1.	Sociaal kapitaal in de familiekring; uitstellen van uitrangering	229
14.3.2.	Netwerk van de respondent en de familie	233
14.3.3.	Wijdere omgeving; toevallige ontmoetingen	235
14.4.	Succesbevorderende factoren in het sociaal kapitaal	235
14.4.1.	Sociaal kapitaal binnen het herkomstmilieu	236
14.4.2.	Sociaal kapitaal binnen de gelegenheidsstructuur	238

DEEL IV: SLOT **241**

15.	CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	242
15.1.	Succesbevorderende factoren in het economisch kapitaal	244
15.1.1.	Gezinsinkomen en verantwoordelijkheidsverdeling tussen gezinsleden	245
15.1.2.	Studiefaciliteiten	246
15.1.3.	Studiefinanciering en de voormalige ID-banen	247
15.2.	Succesbevorderende factoren in het cultureel kapitaal	248
15.2.1.	Opvoedingsdoelen en genderverschillen	248
15.3.	Succesbevorderende factoren in het sociaal kapitaal	251
15.3.1.	De rol van ouders	252
15.3.2.	De rol van siblings en overige familieleden	254
15.3.3.	De rol van docenten	255
15.3.4.	De rol van medeleerlingen en andere <i>peergroups</i>	256
15.4.	Individuele factoren	257
15.5.	Aanbevelingen	259
15.5.1.	De etnische- en de genderhabitus in de reproductietheorie	259
15.5.2.	Aanbevelingen voor de gelegenheidsstructuur	262
15.6.	Limitaties van het onderzoek en aanbevelingen voor vervolgonderzoek	268
16.	LITERATUUR	271
17.	BIJLAGEN	287
	Bijlage I: Summary	287
	Bijlage II: Topiclijst voor interviews	292
	Bijlage III: Gebruikte afkortingen	295